

כתרי תורה

לק"י • פרשת ואתה תצוה ה'תשפ"ב ב'של"ג • גליון צ"ב
• הגות והלכה בפרשת השבוע במשנת רבותינו גאוני תימן זיע"א

כתר מלכות - מאן מלכי רבנן
רבי שלום ב"ר סעדיה מזרחי ערני זלה"ה
מח"ס סוכת שלום עמ"ס ב"ק - י"א אדר א' תרע"ג
רבי אברהם ב"ר חיים אלנרנא זלה"ה
מחבר שו"ת זכרוננו אי"ש - י"ב אדר א' ת"ש
רבי יחיאל ב"ר נחום הלוי זלה"ה
שד"ר ב"ר צנעא רוב שכונת כרם התימנים בת"א - י"ג אדר א' תשכ"ב
רבי שלמה ב"ר יחיאל לולוי זלה"ה
דיין בשעריים - ט"ו אדר א' תשל"ז
רבי יהודה ב"ר חלקיה עמרנא זלה"ה
מחכמי מנאכה - ט"ז אדר א' תשנ"ז
רבי אברהם ב"ר משה ערוסי זלה"ה
מח"ס קורא הדורות - י"ז אדר א' תרצ"ה
רבי שלום ב"ר יעקב מנחם זלה"ה
ראב"ד עין - י"ז אדר א' תש"ו

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה • הערות והארות יתקבלו בברכה בטלפון 0504139964 או במייל avish964@gmail.com

לע"ג ידיד ורע אשר שמחת התורה שבליבו ועל פניו האירה כל סביבותיו, וזה להבינן תורה ולהעמיד בה מדרשות לשקדוהי הרב רפאל אליהו אליעזר זצ"ל ביבולט"א הרב צבי בלאט שליט"א • דודי הרב אברהם ב"ר דוד בדיחי זצ"ל, הרב משה ב"ר שלום צאלח זצ"ל, הרב אלעזר עזריה זצ"ל בן בילחט"א רבי אברהם, הרב זכריה ב"ר יוסף גסני זצ"ל, הרב ישראל ב"ר יהודה זצ"ל, מרת אוריית ב"ר מנחם שרעבי ע"ה, מרת אסתר ב"ר יחיאל גרשני ע"ה ומרת יהודית ב"ר יוסף שרעבי ע"ה • ולזכות הרב אברהם ב"ר שלמה שליט"א, הרב אהרן ב"ר יוסף שליט"א, הרב רפאל אריה בן יחיאל שליט"א ומיכל ב"ר ישי תחי' לרפוא"ש במהרה בתוך שאר חולי ישראל, אכ"ר.

כתר של"א"ש

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן וזית וך כתית למאור להעלות נר תמיד (כ"ג, כ.). מוהר"ר חיים סנואני זלה"ה דרש כל הפסוק הזה על סדר לימוד התורה. ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו, שמן, רומז לתורה שבכתב היא המקרא, כי השמן הוא המורה על מקור החכמה. וזית, רומז למשנה, דמכיון ואין בה את טעמי הדינים וסברותיהם, היא מרה כזית וכמו שאמרו בסוטה (כב, א) על המורים הלכה מתוך המשנה שהם מבלי עולם. וז, זו הגמרא שהיא זכה ובהירה בביאור טעמי המשנה וההלכה. וצורת הלימוד תהיה 'כתית', כמו שאמרו בברכות (סג, ב) הסכת ישראל, כתתו עצמכם על דברי תורה, שיכתת האדם ויאמץ את עצמו בלימוד התורה לברר ההלכה הדק היטיב. ובחינה נוספת יש כאן על עצם השקיעות בתורה, כדאמר ריש לקיש שם, אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליהם, שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל. והוסף מוהר"ח, דיש לדרוש את הפסוק 'הסכת ישראל', הס תחילה, דהיינו התמתן קודם שתפסוק ההלכה, תחילה כתת עצמך, במקרא משנה וגמרא, ואז תבוא להבנת הענין על בוריו ותוכל להורות ההלכה.

ואז תהיה לו תורתו למאור, להאיר לו להורות הוראה בישראל. ויזכה להיות מוסיף והולך להתגדל בה, להעלות נר תמיד, עכת"ד.

בימים אלו חוגגים המוני בית ישראל את סיום 'סדר לימוד משנה ברורה היומי' שנלמדו יום אחר יום במשך כשבוע וחצי שנים, סיום זה שמחה מיוחדת יש בו, כי בלימוד זכו ללימוד ולקנות להם, את הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשו, וכמו שכתב בעל המשנה ברורה זלה"ה בהקדמתו, עיקר לימוד האדם צריך להיות בלימוד המביא לידי מעשה, ועל כן אמרו חז"ל (ברכות ה, א) אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב, אוהב ה' שערים המצויינים בהלכה יותר מבתי כנסיות ובתי מדרשות. ובפרט חלק אורח חיים אשר בלעדו לא ירים איש הישראלי את ידו ואת רגלו יעו"ש עוד.

וכבר נתפרסמו דברי מרן שליט"א במכתבו לבחור ישיבה לפני למעלה מעשרים שנה 'במשנה ברורה ההלכה מבוארת ומפורשת יפה וכו' והדרך הממוצעת ללימוד עם המשנה ברורה ואח"כ ליעין בשתילי זיתים, ונמצאת מרווח הרבה' (ועין יצחק ח"א סי' רפ"ח) ע"ש. ות"ל זכה דורנו גם לאורם של שמונת חלקי שלחן ערוך המקוצר, המבררים ההלכה והמסורת בעומק בהיקף ובבהירות, וגם בהם ראוי לקבוע סדר לימוד יומי, וכבר דרשו, אין לך אדם שאין לו שע"ה. ויהי' שנוכח כולנו, לדעת את ה' ואת עבודתו בשלמות, ונוכח במהרה לנחמת ציון ולהעלות בה נר תמיד, אכ"ר שבת שלום.

כתר ההלכה

הגאון הרב נתנאל עומסי שליט"א - מרבני בית ההוראה 'פעולת צדיק' לעילוי נשמת אביו רבי יחיאל ב"ר יצחק עומסי זלה"ה - נלב"ע כ"ז אלול התש"פ עלה לתורה, בירך, ונמצא טעות בס"ת

א] מעשה היה בשבת שעברה באחד מבתי הכנסת דקהילתנו פה מודיעין עילית, כאשר עלה השלישי ובירך, הבחין לפתע החזן שיש טעות בתיבת 'תעשה המנורה', שנכתב 'תיעשה' עם יו"ד יתירה ולא כמסורת ס"ת שלנו (עין שעה"ח סי' קס"ה ס"כ). כמובן שמיד הוציאו ס"ת אחר, אך עלתה שאלה האם הקורא צריך לברך שוב ברכה ראשונה. תשובה: הנה בעיני שאלה זו הובאה בשו"ת פעולת צדיק (ח"ב סי' קצ"ג), ושם נשא ונתן בסברות החולקים, האם מי שמברך על ס"ת דעתו גם על ספר אחר כשיארע פסול בראשון, או שאינו מעלה בדעתו שיארע פסול. ועכ"פ מדבריו נראה, שאין הברכה רק על עצם הקריאה אלא גם על הספר תורה שמקיים בו מצוות קריאה, וכדין מי שנטל פרי לאכלו ונפל מידו ונאבד שצריך לחזור ולברך כמבואר בשו"ע (סי' ר"ז סי' ט). מאידך כתב המשנ"ב (סי' קמ"ג סי' י"ט) שאף אם נמצאה טעות בין הברכה לקריאה, אין לברך שוב כשהוציאו ספר אחר. והטעם, כיון שהברכה היא על קריאת הפרשה, מה לי ספר זה מה לי ספר אחר.

והוקשה לי, דהלא העיקר להלכה שאין מברכים על ס"ת פסול ודלא כדעת הרמב"ם (שו"ת פאר הדור סי' ט) שהתיר מטעם שהברכה על הקריאה, ורק בדיעבד כשנמצא טעות באמצע הקריאה סומכים על דבריו שלא לחזור על הקריאה שוב (שו"ע סי' קמ"ג ס"ג). וא"כ גם כאן היה ראוי לחזור ולברך, כי אין הברכה על הקריאה. ואולי כוונת המשנ"ב שהעולה לתורה אין כוונתו על הספר הזה דווקא, אלא על עצם הקריאה שתהיה מתוך ספר תורה כראוי. עכ"פ להלכה, אף שדעת מהרי"ץ (שם) שאם נמצאה טעות בין הברכה לקריאה צריך לחזור ולברך, חשש מרן הגר"י רצאבי שליט"א (פסקי מהרי"ץ ח"ב סי' ל"ז ד"ה אך) שלא לחזור ולברך. וכתב שם הטעם, כיון שלדעת הרמב"ם מותר לקרוא בספר הראשון, יש לחשוש לו לעניין ברכה. ובנוסף, יש לחוש למחלוקת האחרונים שהביא מהרי"ץ בתשובתו, ורק במקום מנהג אין חוששים לספק ברכות, וכאן הלא לא שייך מנהג כי לעתים רחוקות יארע.

שמיעת קידוש באמצע התפילה

ב] מצוי אצל משפחות רבות, בשבת בבוקר כאשר חוזר האב מבית הכנסת עדיין יש מבנות הבית שלא סיימו את תפילתן. ונשאלה שאלה האם ניתן להוציאן ידי חובת קידוש כשהן באמצע התפילה, כדי שלא יצטרכו לעשות קידוש בעצמן לאחר מכן [ויש שלא יודעות לקדש]. תשובה: מה שיש לדון בזה הוא, האם הכוונה לצאת ידי חובה דהיינו שומע כעונה נחשב הפסק. ומצינו שנחלקו בזה רש"י (סוכה לה: ד"ה הוא אומר) והתוס' (שם ד"ה שמע), על מי ששומע קדושה והוא באמצע התפילה, האם ישתוק ויכוון או שימשיך בתפילתו. ופסק מרן השו"ע (סי' ק"ד סי' ט"ז) כדעת רש"י, ששומע כעונה לא נחשב הפסק. אלא שיש שכתבו לחלק בין שמיעת קדושה שם פסק מרן להחמיר שיפסיק וישמע קדושה כיון שהיא מצוה עוברת, לבין קידוש שיש להחמיר ולא להפסיק שהרי יכול לקדש לאחר מכן (שו"ת הר צבי ח"א סי' נ"ט). ולמעשה נחלקו הפוסקים בזה, יש סוברים שהשומע קידוש באמצע התפילה לא יצא ידי חובה כיון שאינו במצב שיכול לענות עמהם (שו"ת נשמת שבת ח"ב סי' ס"ו). ויש אומרים שרק בין ברכה לברכה יכול לצאת אבל לא באמצע הברכה כי אז שמיעת הקידוש נחשבת הפסק ואינו דומה לקדושה שאינו מחויב בה (שש"כ ח"ב פרק ט' סעי' ט"ז והע' מ"ו). ודעת רוב הפוסקים (הר צבי שם, שבט הקהתי ח"ג סי' נ"א, משנה הלכות ח"ו סי' ס"ד) שלכתחילה אין לו להפסיק כדי לשמוע קידוש, אמנם בדיעבד אם שמע יצא ידי חובה ואינו צריך לחזור ולקדש.

ושאלתי את מרן שליט"א האם המקרה שבשאלה נידון כשעת הדחק מפני עיכוב שאר בני הבית ואולי מותר יהיה שישמעו קידוש באמצע תפילתן, והשיב, שבצירוף דעת הסוברים שנשים פטורות מקידוש של שחרית (מהר"ם חלאווה פסחים דף ק), אכן אפשר להקל.

האם מותר לזרוק את הנותר מסחיטת הלימון

ג] לפני שבועיים בגליון צ' הבאנו, שנראה בפשטות שהנותר מסחיטת הלימון הקדוש בקדושת שביעית, יש להניחו בפח שמיטה. ונשאלנו, מדוע אסור לזרוק את הנותר לאשפה, והלא כן היא הדרך בשאר שנים, שזורקים את בשר הלימון לאשפה אחר סחיטתו. אכן כתבו פוסקי זמננו שהנותר מסחיטת הלימון וכד' אסור לזרוק (מרן הגריש"א אשרי האישי יו"ד ח"ב עמ' ר"ב, דרך אמונה שביעית פ"ה סק"ה, משנת יוסף ח"ג עמ' ק"א ועוד). וטעמם, כיון שאף אחר הסחיטה ראוי הוא לאדם ויש שאוכלים שאריות אלו (שבת לה' שביעית עמ' קנ"ה הע' 59, ירחון יתד המאר אייר תשס"ח עמ' כ"ט) ואף אלו שבשאר שנים זורקים שאריות אלו [ואין בזה משום בל תשחית], מ"מ לעניין שביעית כיון שאמרה תורה 'לאכלה', הרי שכל מה שראוי לאכלה ויש קצת שאוכלים, אין להפסידו. אך לשטוף את המסחטה אחר הסחיטה מותר, כי כן הדרך אצל כולם לנקות המסחטה שלא תתעפש.

חשן המשפט במשנת רבותינו

ונתת אל זושן המשפט את האורים ואת התמים והיו על לב אהרן בבאו לפני ה' ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד (כ"ז, ל')

ביאור רס"ג כי משפט הוא מלשון תכנון

א] את חשן המשפט תרגם רס"ג 'אלבדנה אלמהייאה', וביאר דבריו מוה"ר עמרם קרח וזה"ה בנזה שלום, שעניינו 'תכנית' וכמו שתרגם והקמת את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר (לעיל כו, ל') ואצנב אלמסכן 'כהיאתה' אלתי אוריתהא פי אלגבל. וכתב שכן תרגם רס"ג כל לשון משפט שאצל החשן עכת"ד. וכ"כ בפ"י רס"ג עה"ת (רצהב) כי למילת משפט יש כמה משמעויות, דין, מראה, תכנית. וכאן משמעותו החשן המתוכנן.

ולכאורה בא לאפקוי שלא נפרש משפט מלשון 'דין' שאז תרגומו 'חכם'. וכמו שתרגם ושפטתי בין איש ובין רעהו (לעיל י"ח, ט"ו) 'חכמת' בין אלהגל וצאחבה. וכן תרגם ושפטו את העם (שם, כ"ב) פחכמון פי מא בין אלקום. אכן קשה, מה נתייחד החשן שנכתב עליו שנעשה בתכנית, יותר משאר הבגדים שלא נאמר בהם 'משפט'. ונראה דהכוונה על סדר השבטים החקוק בחשן, וראיה לזה מתרגום רס"ג בהמשך הפסוק, ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו, וגם שם תרגם רס"ג ויחמל אהרן 'היאה' בני ישראל על קלבה, הרי המשפט קאי על סדר בני ישראל החקוקים על ליבו. ואף שהיה כך גם באבני השם שבאפוד, מ"מ החשן עיקרו לכך. ועוד שבחשן היה מתוכן לכל שבט אבן בצבע אחר (כדאיתא במדבר רבה פ"ב ז').

דרשות חז"ל משפט מלשון דין

ב] אכן במדרש הגדול כתב דמשפט האמור כאן עניינו דין, וז"ל עה"פ ועשית חשן משפט (לעיל כ"ח, ט"ו) מלמד שהוא נעשה לדין. וכן הוא אומר (במדבר כ"ז, כ"א) ושאל לו במשפט האורים, בסדר האורים לא נאמר, אלא במשפט האורים. מלמד שכשהיו יוצאין למלחמה שואלין באורים ותומים, אם לנצח אם לינצל. לכך נאמר חשן משפט ע"כ. ובירושלמי (שבת פ"ב ה"ו) הלשון, מלמד שבשעה שישראל יוצאין למלחמה בי"ד של מעלה יושבין עליהן אם לנצח אם להנצל. אכן צ"ע מה זה שייך לדין.

ועוד מבואר במדה"ג כאן, את משפט בני ישראל, כשהיה אחד מן השבטים עושה עבירה היתה האבן ששמו חקוק עליה נעשית נחשת, והכהן רואה אותה ויודיע שהעבירה באותו השבט ומפיל עליו גורלות, עד שיודע מי הוא בעל העבירה ודנין אותו ע"כ. [ואין הכוונה שדנין אותו ע"פ החשן והגורל, אלא שע"כ יוכלו לברר את האמת. וכן מבואר בפרקי דר"א (פרק ל"ח) שנהג יהושע בן נון במעשה דעבן (יהושע פ"ו) שע"י החשן גילה מאיזה שבט החוטא ואז פקד עליו שיוודה כמבואר שם ביהושע].

וכן מוכח מהא דאמר ר' ענני בר ששון (ובחסים פח, ב. ערכין טז, א) למה נסמכה פרשת בגדי כהונה לפרשת קרבנות (בזבחים פירש"י שהראיה מהפסוק בפרשת צו, ח, ע"ש. ובערכין כתב שהראיה מפרשת תצוה שנסמכה פרשת המילואים לבגדי כהונה. וע' משכב"ז מהרש"א בזבחים שם), לומר לך מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין וכו', חושן מכפר על הדינין דכתיב ועשית חשן משפט ע"כ (וכ"ה בגימ' 'מכפר על הרהור הלב' מוה"ר יוסף אכלופי וזה"ה). משמע דמפרשים משפט מלשון דין. אכן בויקרא רבה (פ"ו ו' ו'). ושם הורש הסמיכות כבפירש"י בזבחים) דרשו מפסוק אחר, חשן מכפר על מטי דינין כמה דתימא ונתת אל חשן המשפט. ופ"י בעץ יוסף שהראיה מסיפא דקרא ונשא אהרן את משפט בני ישראל ומפרש המדרש, ונשא מלשון סליחה כמו ונשא אהרן את עון הקדשים (פס' ל"ח) וא"כ יתכן דחשן המשפט אינו דין, והראיה רק מ'משפט בני ישראל'.

גם הדיינים נשאלים בחושן

ג] ויתירה מזו תרגם יונתן (פסוק ט"ו), ותעביד חושן דינא דביה מהודע דינהון דישראל דאכסי מן דינייא, וסדרי נצחן קרביהון, ולמכפרא על דינייא. הרי שמלבד ענין היציאה למלחמות הנזכר בירושלמי ומלבד ענין הכפרה על

הטיית הדין הנזכרת בבבלי, הוסיף עוד שהשתמשו הדיינים בחשן המשפט לברר מה שנעלם מהם בדין.

וכך הוא לדינא דב"ד הגדול נשאלין באורים ותומים, דכך שנינו (יומא ע"א, ב) אין נשאלין אלא למלך ולאב ב"ד (ג"ה גר"א ולב"ד. ובפ"י הר המוריה על הרמב"ם דלקמן כתב דנתא דמתניתין נקט אב"ד, דהכי אורחא דמילתא שהוא היה נגיש לשאול, אבל ה"ה לכל מי שנשלח ע"י הסנהדרין) ולמי שהציבור צריך לו. ובגמרא (שם ע"ג, ב) דרשו, מנא הני מילי, אמר רבי אבהו דאמר קרא ולפני אלעזר הכהן יעמוד ושאל לו במשפט האורים לפני ה', על פיו יצאו ועל פיו יבאו, הוא וכל בני ישראל איתו וכל העדה (במדבר כ"ז, כ"א) הוא זה מלך, וכל בני ישראל איתו זה משוח מלחמה, וכל העדה זו סנהדרין. וכן העלה הרמב"ם (פ"י מכלי המקדש ה"ב) ולשונו שם וכל העדה אלו ב"ד הגדול.

ד] והנה כתב מוהר"ח כסאר וזה"ה בשם טוב (שם) ודע דיש לתמוה, מה צורך לסנהדרין לשאול באורים ותומים, הא לא שייכי בדברים השייכים גבי מלך ומשוח מלחמה. והוסיף, ואם תאמר שהם נשאלים כדי להכריע בדין, הלא אין דנים אלא ע"פ התורה שלפניהם כמ"ש על פי התורה אשר יורוך, וא"כ למה להו לשאול באורים ותומים, הא כתיב לא בשמים היא. ויתירין, דלפעמים הסנהדרין שייכים בדברים אלו, כגון הא דתנן בפ"ק דסנהדרין (סנהדרין ב, א) אין מוציאין למלחמת הרשות אלא ע"פ בי"ד של שבעים ואחד, ולזה הצטרפו לפעמים לשאול באור"ת גם הם עכת"ד.

ונראה להביא כמה ראיות לדבריו שאין בי"ד נשאלים, תחילה מדרשת מדה"ג שהזכרנו לעיל (אות ב') על פסוק וישאל לו במשפט האורים' דהמשפט הוא היציאה למלחמה, ממילט ניתן ללמוד כי גם המשך הפסוק וכל העדה' אלו סנהדרין הנשאלים באור"ת, גם זה אמור באותו העניין.

ועוד יש להביא ראיה שהרי מפסוק זה דרשו בסנהדרין (טו, א) דאין מוציאין למלחמת הרשות אלא ע"פ בי"ד של ע"א, הוא זה מלך וכל בני ישראל אתו זה משוח מלחמה, וכל העדה זה סנהדרין. ונראה דהדרשה היא מתחילת הפסוק על פיו יצאו ועל פיו יבאו, והעמידו כוונת הפסוק כשבאים לצאת למלחמה וכן בירושלמי (סנהדרין פ"ב ה"ה) דרשו מכאן דהמלך מוציא למלחמת הרשות דכתיב על פיו יצאו ועל פיו יבאו, ע"ש בפני משה, הרי שסנהדרין שהזכירו בפסוק זה הם לענין המלחמה וממילא יש לנו ללמוד כי גם מה שדרשו מכאן שסנהדרין נשאלין באור"ת הוא דווקא לכהאיי גוונא. [ואף שדרשה זו נדחתה בגמ' שם, היינו שאינה מוכרחת, אך למסקנא דסנהדרין מוציאין למלחמה, שפיר יש להעמיד הפסוק בהכי, ודו"ק].

ועוד יש להביא ראיה ממה שכתב בתו"ש (אות נ"ו) להוכיח דאין נשאלים לענין הלכה, מדאמרין בעירובין (מה, א) דלא שאל דוד באור"ת אם מותר בשבת לצאת להלחם בפלישתים שהרי בית דינו של שמואל הרמתי קיים, ופירש"י שם דדבר דאיסור והיתר לא משייל באורים ותומים ווע"ש במהרצ"ח שפירש בזה מה שאמרו בתמורה טז, א בימי אבלו של משה נשכחה דין חטאת שמתו בעליה, אמרו לפנחס שאל א"ל לא בשמים היא ע"כ. אכן שם איתא כן גם לגבי יהושע שאמרו לו שאל ופ"י רבינו גרשום, שאל ברוח הקודש. וממילא יתכן לפרש כן גם בפנחס].

ה] והנה בתרגום יונתן אף שמסתבר שהדיינים שהזכיר הם הסנהדרין שהרי כך דרשו מקרא דכל העדה ואין נשאלין לכל בי"ד [ואף לגירסת ר"ח בגמ' זלמי שצורך הציבור בו' וכמ"ש הרמב"ם. היינו דווקא דבר דכל הציבור נצרך לו כלשון הפסוק וכל ישראל איתו. ולא סתם בי"ד]. מ"מ משמע דמירי לכל ענייני הסנהדרין. ולכך צ"ל כמ"ש מהר"ץ חיות (יומא ע"א, א ד"ה עומרו) דכאשר באה רוח הקודש רק לברר המציאות, ואינה מכרעת הדין לומר פלוני חייב, אין כאן משום לא בשמים היא. וכן משמע לשון רש"י (פסוק ט"ו) דמשפט האמור כאן אינו לגמר הדין או לעונש הדין, דמשפט האמור כאן משמש לשון בירור דברים (וע"י שפתי חכמים, וצ"ע).

מדרכי רבותינו - מוהר"ר שלום יעקב מנחם זלה"ה

רבינו נולד לאביו מארי יעקב בכ"א אד"ב התרמ"א, בצעירותו היה ידוע בשקדנותו הרבה, קיבל תורה מפי מוהר"ר שלום זלה"ה ראש ישיבת 'התורה והמצווה', ומפי מוהר"ר עואץ מנצור זלה"ה שאצלו למד בכל לילה אחרי חצות. רבותיו שראו בו 'ארי שבחבורה' מינוהו לכהן כראש הישיבה במסירת שיעורים בגמרא ובפוסקים, תפקיד בו החזיק גם לאחר מינויו כאב"ד ע"ד, שם נודע בכח הסברתו הבהירה. בכל לילה לאחר חצות היה מגיע לישיבתו ואמר תיקון חצות ופניו מאירים באור עליון, ולאחר מכן היה מוסר את שיעורו הקבוע בהשתתפות עשרות מתושבי העיר ביניהם תלמידי חכמים מופלגים. בגיל ארבעים ושמונה ביקשו ממנו ראשי הקהל להתמנות כאב"ד ורב העיר ולאחר הפצרות מרובות כשלושה חודשים נאות לקבל על עצמו עול הציבור. על אף חופש הדת שהיה בעדן מחמת השלטון האנגלי, היתה ידו של רבינו תקיפה בעיר, פעם הגיעו יהודים באוניה לאחר כניסת השבת ונסעו עם נכרי במכוניתו אל ביתם, כשנודע הדבר לרבינו ציווה להביאם ביום ראשון לבית דין והלקום ארבעים מלקות. תקנות רבות תיקן לטובת אנשי העיר, וביניהם שמחירי ארבעת המינים יקבעו ע"י בית הדין. ופעם אחת הגיע סוחר גוי והתחכם להפריז במחיר, הודיע רבינו שאף אחד לא יקנה אלא יקנו 'מצוה' אחת לכל הציבור. הגיע ערב סוכות והסוחר רואה כי כל סחורתו תלך לאבדון, מיהר לקבל את הוראת הרב, וכך היה שבמחיר שקבעו בית הדין קנו כולם עשיר כעני יחדי. דאגתו לעמו היתה רבה, בכל צרתם לו צר, גם כשגזר השלטון בעדן לסלק את כל יהודי העיר, הלך רבינו להשתדל אצל הנציב העליון ובס"ד ביטל את הגזירה. בשנת תש"ה אחוז חולי קשה ולא הצליחו רופאי ע"ד לרפאותו החליט לעלות לאה"ק שם השיב נשמתו לבורא, ונטמן בהר הזיתים ע"י קבר הרש"ש. זיע"א.